

بررسی اثر عصاره الکلی گیاه انجره بر التهاب حاد و مزمن در موش‌های صحرائی نر از جنس NMRI

محسن خلیلی^{۱*} (Ph.D)، زهرا کیاسالاری^۱ (Ph.D)

۱- دانشگاه شاهد، دانشکده پزشکی، گروه فیزیولوژی

۲- دانشگاه شاهد، مرکز تحقیقات گیاهان دارویی

چکیده

سابقه و هدف: التهاب از جمله عوارض بسیاری از بیماری‌های شایع و آسیب‌رسان است که عدم وجود درمان قطعی و کامل آن توسط داروهای شیمیایی، نیاز به تحقیق در زمینه این بیماری را با روش‌ها و داروهای جدید اجتناب‌ناپذیر کرده است. بدین منظور در تحقیق حاضر اثر عصاره الکلی یکی از گیاهان سنتی ایران با نام انجره که در کتب قدیم به عنوان گیاه ضد آماس معرفی شده با روش‌های علمی سنجش و بدین منظور اثر بخشی این گیاه در مدل‌های مختلف التهاب حاد و مزمن مورد بررسی قرار گرفته است.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه برای بررسی التهاب در موش‌های کنترل و درمان شده (گروهی که عصاره گیاه انجره را دریافت می‌کردند)، در روش اول از تزریق فرمالین به کف پای حیوان (التهاب حاد) و سنجش میزان آبی ایوانس تزریقی در سیستم گردش خون که از ناحیه پای ملتهب جدا شده است، به روش اسپکتروفتومتری استفاده شد. در روش دوم و سوم به ترتیب با تزریق گزیلن در گوش حیوان و هم‌چنین اعمال اسید استیک به داخل صفاق، التهاب حاد در گوش و صفاق ایجاد شد. جذب نوری محلول آبی ایوانس جدا شده از قطعات گوش و مایع صفاق به‌عنوان داده در نظر گرفته شد. در روش چهارم با گاشت قطعه‌ای گاز استریل خشک (۳۰ mg) در ناحیه کشاله ران موش‌ها (التهاب مزمن)، پس از ۷ روز قطعات گاز طی عمل جراحی از بدن حیوان جدا و پس از خشک شدن مجدداً وزن شد. تفاوت وزن قطعه گاز پس از ۷ روز به عنوان داده میزان التهاب در نظر گرفته شد.

یافته‌ها: مقایسه داده‌های حاصل از جذب نوری مایع ایوانس نشان داد عصاره گیاه قادر است التهاب پا و صفاق را به شکل معنی‌داری کاهش دهد. در التهاب با فرمالین عصاره گیاه در دوزهای ۵۰ و ۱۰۰ mg/kg به ترتیب میزان التهاب را به میزان $24/52 \pm 2/20$ و $22/71 \pm 2/1$ درصد و با حدود احتمالی $P < 0/05$ کاهش داد. در التهاب صفاقی دوزهای ۲۰، ۵۰ و ۱۰۰ mg عصاره گیاه، به ترتیب توانست میزان التهاب را با درصد‌های $21/45 \pm 2/1$ ، $18/55 \pm 2/2$ و $27/49 \pm 1/8$ درصد کاهش دهد، که درصد معنی‌داری آن با احتمال $P < 0/05$ قابل قبول می‌باشد. در التهاب گوش نه در دوزهای پایین و نه در دوزهای بالا کاهش معنی‌داری در التهاب ظاهر نشد. در مورد التهاب مزمن ناشی از گاشت پلیت در ناحیه کشاله ران، مشخص شد که عصاره گیاه در دوزهای ۵۰، ۱۰۰ و ۲۰۰ mg/kg کاهش معنی‌داری بر این نوع التهاب ایجاد نمی‌کند، اما در دوزهای بالاتر از ۴۰۰ mg/kg می‌تواند یک اثر ضدالتهابی ضعیف ($24/17 \pm 2/4$) ولی معنی‌دار با $P < 0/05$ در کاهش التهاب ایجاد نماید.

نتیجه‌گیری: مقایسه اثر عصاره گیاه انجره با گروه کنترل نشان می‌دهد که این عصاره قادر است به میزان مشخصی در کاهش التهاب حاد مؤثر و بر التهاب مزمن هم در دوزهای بالا اثر کم ولی معنی‌داری بگذارد.

واژه‌های کلیدی: التهاب، انجره، موش صحرائی، فرمالین، گزیلن، اسید استیک

* نویسنده مسئول. تلفن: ۰۲۱-۸۸۹۶۴۷۹۲، نمابر: ۰۲۱-۸۸۹۶۶۳۱۰، E-mail: najafabady@yahoo.com